

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

МИХАЈЛО ПУПИН

(1854 - 1935)

Каталог изложбе

Нови Сад, 2004

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

95

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Шуловић и Љиљана Крајшић

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом 150. годишњице рођења научника и проналазача Михајла Пупина. Изложба је отворена од 16. априла до 16. маја 2004. године у витринама испред свечане сале Матице српске, а коришћена је грађа из збирки БМС и Рукописног одељења Матице српске (РОМС). Испод сваке каталожке јединице уписане су сигнатуре.

Своју академску каријеру Пупин је започео 1889. године као предавач (instructor) на новооснованом Одсеку електротехнике на Рударској школи Колумбија колеџа у Њујорку. Заједно са својим колегом Францисом Крокером (Francis V. Crocker) Пупин приступа реализацији замисли о новој електротехничкој школи. Било им је потребно да докажу зрелост електротехнике као нове техничке гране, која може да се развија независно од машинства и физике. Уз остале тешкоће, за нову школу није било материјалних средстава, па су Крокер и Пупин чак држали и јавна предавања о електрицитету да би сакупили новац за куповину основних лабораторијских инструмената. Иако преоптерећен наставом, Пупин налази времена и да се бави научним радом. Из овог периода потичу његови први научни радови који се односе на пролазак струје кроз разређене гасове. То је касније помогло Пупину да буде међу првим научницима који су производили X-зраке, након што их је Рендген открио. Пупин је врло брзо стекао углед истакнутог стручњака за област електрицитета, па је Институт америчких електроинжењера, маја 1890. године позвао Михајла Пупина да одржи предавање у Бостону о неким важним питањима везаним за наизменичне струје. Пупин је изванредно обавио овај посао и његово предавање "Практична страна теорије наизменичних струја" имало је снажног одјека у стручној јавности, што је помогло победи Теслиног система произвођења, преноса и коришћења наизменичних струја над супарничким Едисоновим системом

једносмерних струја. Због одлучног Пупиновог става и залагања за предности наизменичних струја, неке његове колеге прогласили су га "јеретиком", па су чак тражили и Пупинову оставку на положај професора Колумбија колеџа. Ипак, Пупин оставку није поднео, нити је то од њега званично било затражено. Пупин је најпре постављен за ванредног професора (adjunct professor), а 1901. године унапређен је у професора електро-механике (Professor of Electro-Mechanics). У то време Пупин је пре подне држао наставу из електротехнике, а после подне је давао лабораторијска упутства студентима.

На Колумбија колеџу Пупин је најпре предавао математичку физику, а затим и науку о топлоти, хидраулику и динамику.

Александар Маринчић, 1996

Први већи јавни успех за Пупина било је признање које му је одао Амерички институт електроинжењера у Бостону када га је позвао да на његовој годишњој скупштини, у лето 1890. године, одржи предавање о науци о електрицитету и њеном значају за електротехнику. У свом предавању Пупин је укратко изложио заслуге великих истраживача Фарадеја, Максвела и Хенрија за науку о електрицитету, па је потом опширно објаснио значај наизменичних струја за преношење електричне енергије.

Славко Бокшан, 1951

Истраживања којима се Михајло Пупин бавио била су усмерена на једно од горућих питања преношења телеграфских импулса подморским кабловима. Овај проблем до тада није био решен на начин који би одговарао потребама. Постављање прекоокеанских каблова било је врло скупо, а резултати незадовољавајући. Преношење вести преко њих било је веома споро и неекономично. Право решење овога проблема довело би до многоструких користи. После дугих експериментисања и израчунавања, Пупин је 14. децембра 1893. године пријавио патент за решавање ових тешкоћа.

Милутин Тасић, 2002

Око тридесет година Михајло Пупин је радио као професор на Универзитету Колумбија у Њујорку. Својим генијалним и епохалним открићима из области телефоније и рендгена постао је научник светског гласа. Био је члан Националне академије САД, председник Њујоршке академије и почасни члан многих академија наука у свету. Уз огроман научни рад, Михајло Пупин је од 1911. до 1918. године био први почасни конзул Краљевине Србије у Америци.

Непосредно ангажовање Михајла Пупина у политичким акцијама Срба у Америци датира од краја прве деценије овога века непосредно по анексији Босне и Херцеговине од Аустро-Угарске (1908). Више српских листова у Америци, као: *Балкан*, *Српски гласник*, *Борба Балкана* и *Српски дневник*, већ тада отворено стају на страну ослободилачке и далекосежне борбе српског народа. Они постављају основе и развијају покрет за помоћ напорима и борби "за ослобођење и уједињење свих Срба". Преко Српског Црвеног крста организују се зборови, приредбе и скупљање помоћи. На челу Централног одбора Српског Црвеног крста у Њујорку били су тада Михајло Пупин и Никола Тесла.

У време Балканских ратова (1912-1913) политички покрет међу Србима у Америци добија нове импулсе и постиже значајније резултате. Савез сједињених Срба "Слога" организује тада добровољачки покрет. У њему је водећу улогу и посебне успехе имао Михајло Пупин. Његовим упорним радом у Србију је тада стигло око 8.000 добровољаца, а Српски Црвени крст у Америци сакупио је и Србији послао помоћ у износу од око 60.000 долара. Од тога је сам Пупин дао прилог од 10.000 долара.

Данило Кеџић, 1995

У свом теоријском разматрању о телефонској линији снабдевеној правилно распоређеним индукционим калемовима, Пупин је показао да се пренос телефонских струја по оваквом проводнику врши без дисторзије (изобличења). Телефонске струје су, како је познато, сложене струје разних учестаности а јачина наизменичних струја зависи поред отпора, капацитета и самоиндукције још и од њене учестаности. Према томе слабљење појединачних делова телефонске струје је на великим даљинама неједнако, што изазива изобличење гласа. Ова неједнакост слабљења нестаје под извесним условима, односу самоиндукције и капацитету, што се постиже применом пупинизације.

Преношење струје без дисторзије нарочито је важна код преношења музичких тонова, па је пупинизација омогућила не само пренос човечијег гласа без изобличења, већ и музичких тонова, чија је највећа учестаност знатно виша и њихов дијапазон знатно шири. Пупинизовани каблови су према томе омогућили поред осталог и верне и ничим неометане преносе музике, тако да је упоредо с развојем међународног телефонског саобраћаја омогућена и међународна измена радиопрограма путем каблова.

Војислав Поповић, 1967

Књига др. Михајла Пупина је живот Михајла Пупина, који је цео наш народ знао по чувењу, пратио са дивљењем. Од такве књиге живота очекује се, разуме се, наук који треба да нам каже реч спокојства и реч пута на чијем крају чека смисао. Књига Михајла Пупина не остаје тиме дужна, она се враћа, са врхунца успеха и туђине, своје пореклу, родном крају. Означава као полазну вредност и снагу свог извора, радиност и смиреност, сиромаштво и непролазну ведрину свог Идвора, нашег села у Банату, родног места Пупиновог. Пуног тајних и вечних снага, што су писцу ове књиге помогле, да начини пут од пашњака до живота научника, једног од најчувенијих научника и практичних помачага свету, на пољу електротехнике, у Америци.

Милош Црњански, 1930

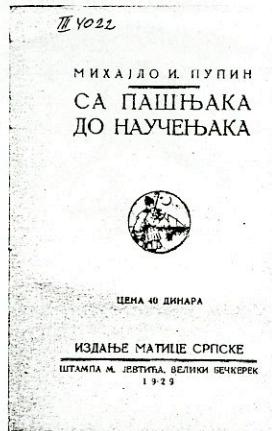
Мада су покретачке снаге топлоте и електрицитета подигле човекову физичку егзистенцију до олимпијских висина, оне нису извршиле слично чудо у његовом духовном животу. Инжењери и научници су позвани да одагнају страх и мржњу из човечјег срца применом оне највеће снаге - снаге љубави.

Михајло Пупин, 1932

Михајло Пупин

ДЕЛА

1. Serbian Orthodox Church / edited by Michael J. Pupin. - London : J. Murray, 1918. - 64 str., LIV lista s tablama, [1] presavijen list s kartom Jugoslavije
IV 80056
2. From immigrant to inventor / by Michael Pupin. - New York ; London : C. Scribner's Sons, 1926. - 396 str., [7] listova s tablama (fotogr.)
II 283626
3. Са пашњака до научењака / Михајло И. Пупин. - [Нови Сад] : Матица српска, 1929. - 415 стр., [3] листа с таблама
III 4022

4. Нова реформација ; Романса машине / Михајло Пупин. - Београд : Фондација Никола Тесла : Друштво за ширење научних сазнања Никола Тесла : Електротехнички институт Никола Тесла, 1995. - 124 стр.
III 412462
5. Са пашњака до научењака / Михајло Пупин. - [1. изд.]. - Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1996. - 283 стр.
III 414208
6. Монографије / Михајло Пупин. - [1. изд.]. - Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1997. - 205 стр.
III 415312

7. Патенти I / Михајло Пупин. - [1. изд.]. - Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1997. - 277 стр.
III 416425
8. Патенти II / Михајло Пупин. - [1. изд.]. - Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1997. - 296 стр.
III 416426
9. Са пашњака до научењака / Михајло И. Пупин. - [3. изд.]. - Нови Сад : Матица српска, 1997. - 327 стр.
III 420134
10. Био је то живописан скуп / Михајло И. Пупин. У: Сремски Карловци / сачинио Љубисав Андрић. - Нови Сад : Невкош : Прометеј, 1997. - Стр. 134.
IV 21587

548236
P. 2005

FROM
IMMIGRANT TO INVENTOR

BY
MICHAEL PUPIN
PROFESSOR OF ELECTRIC ENGINEERING, COLUMBIA UNIVERSITY, NEW YORK

ILLUSTRATED

CHARLES SCHUBNER'S SONS
NEW YORK - LONDON
1908

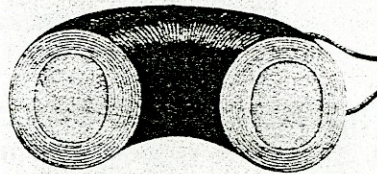
11. Национално-политички рад / Михајло Пупин. - [1. изд.]. - Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1998. - 255 стр.
III 420662
12. Предавања / Михајло Пупин. - [1. изд.]. - Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1998. - 327 стр.
III 420663
13. Чланци / Михајло Пупин. - [1. изд.]. - Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 1998. - 243 стр.
III 420661
14. Од емигрант до пронаоѓач / Михајло Пупин. - Скопје : Просветно дело, 1999. - 187 стр.
III 235933

15. Одлазак у велики свет / Михајло Пупин. У: Књижевна топографија Панчева. - Панчево : Градска библиотека ; Београд : Институт за књижевност и уметност, 2001. - Стр. 100-106.

Ш 430114

ЛИТЕРАТУРА

16. Др. Михаило Пупин. У: Глас Црногорца. – Год. 31, бр. 29 (На Цетињу, 20. јула 1902), стр. 2-3.
П V 41/1902
17. Мајски сабор. У: Рад : српски народни велики календар са савременим сликама за годину 1903. – Год. 3 (У Новоме Саду, 1902), стр. 74.
П Ш 17201/1903

Пупинов калем

18. Мала Србија / М. [Милан] Јевтић. - Њујорк : [б. и.], 1916. - 48 стр.
Ш 11247
19. Михајло И. Пупин: Са пашњака до научењака. (From Immigrant To Inventor), Издање Матице српске, 1929 / Милош Црњански. У: Гласник Историског друштва у Новом Саду. - 3, 2 (6) (1930), стр. 316-318.
П П 24
20. Један сликарски рад г. Мих. Пупина као средњошколца / В. Исаковић. У: Гласник Историског друштва у Новом Саду. - 6, 11 (5) (1932), стр. 462-463.
П П 24
21. Михаило Пупин на Мировној Конференцији / Милан Јевтић. У: Летопис Матице српске. - 106, 331, 1-3 (јануар-фебруар-март 1932), стр. 101-110.
П П 951, ПМС П 1

22. Od pastira do učenjaka : dr Mihailo Pupin / Stjepan Roca. U: Uzori radinosti i čovještva. Knj. 1, Komenski, Njegoš, Masarik... / Stjepan Roca. - Beograd : Planeta, 1933. - Str. 30-35.

III 20097

23. Михаило Пупин / Сл.[Славко] Бокшан. - Сремски Карловци : Српска манастирска штампарија, 1935. - 24 стр.

П. о.: Гласник историјског друштва; св. 21, Нови Сад, 1935.

III 214

134-75 214
M. S. PUPIN

МИХАИЛО ПУПИН

24. Др Михаило И. Пупин - почасни члан М.С. У: Глас Матице српске. - Год. 2, бр. 22 (Нови Сад, 15. марта 1935), стр. 42-43.

П III 261

25. Михаило Пупин : велики добротвор Историског друштва : 4 октобра 1858, Идвор - + 12 марта 1935, Њујорк / Славко Бокшан. У: Гласник Историског друштва у Новом Саду. - Књ. 8, св. 2 (21) (1935), стр. 315-336.

П II 24, КМР 158, СвР II 1,10616

26. Михаило Пупин / М. [Милан] Јевтић. У: Годишњак Матице српске. - (1936), стр. 77-84.

П II 15017

27. Михаило Пупин и његово дело / Славко Бокшан. - Нови Сад : Матица српска, 1951. - 348 стр.

П 435381

28. Један прилог биографији Михаила Пупина : Пупин и Црногорци / Нико С. Мартиновић. У: Зборник Матице српске. Серија за друштвене науке. - 6 (1953), стр. 133-138.

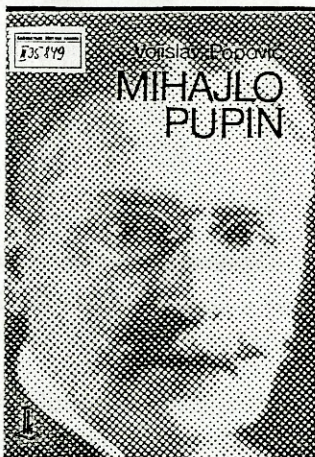
П II 805

29. Живот и рад Михаила Пупина / Бранко Ђурић. - Нови Сад : Матица српска, 1960. - Стр. 156-195

П.о.: Зборник МС за природне науке; св. 19, 1960.

III 423580

30. Живот и рад Михаила Пупина са освртом на нека нова документа : поводом 105-те године од његовог рођења / Бранко Ђурић. У: Зборник за природне науке. - 19 (1960), стр. 156-195: слика М. Пупина.
 П П 799
31. Mihajlo Pupin / Vojislav Popović. - Beograd : Tehnička knjiga, 1967. - 106 str.
 П 35849
32. Od pastirja do izumitelja / Mihajlo Pupin. - Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1977. - 277 str.
 Ш 57642
33. Пупиново схватање друштва и религије / Андрија Б. Стојковић. - Нови Сад : Матица српска, [1978]. - Стр. 53-67
 П. о.: Зборник за друштвене науке / Матица српска, Одељење за друштвене науке; бр. 64, 1978.
 Ш 421457

34. Екслибрис Михајла Пупина / Љубомир Дурковић-Јакшић. У: Годишњак Библиотеке Матице српске. - Књ. 3 (1978), стр. 66-68.
 БП П 227
35. Sa pašnjaka do naučnika / Mihailo Pupin. У: Ulaznica. - God. 13, br. 67 (1979), str. 15-17.
 П I 673

36. Mihailo Pupin - život i naučno delo / Velimir Kostić. U: Ulaznica. - God. 13, br. 67 (1979), str. 17-23.

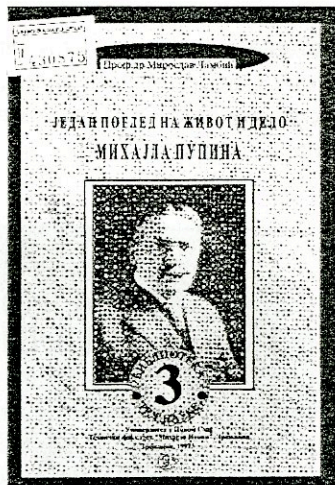
П I 673

37. Mihailo Pupin - počasni građanin Zrenjanina / Dragoljub D. Čolić. U: Ulaznica. - God. 13, br. 67 (1979), str. 23-27.

П I 673

38. Патриотска делатност Михајла Пупина кроз призму његових писама : (Баштованска индустрија и Мировна конференција) / Федора Бикар. У: Зборник за историју. - 20 (1979), стр. 182-192.

П II 2912

39. Изложба: "Живот и дело Михајла И. Пупина" / Олга Полак. У: Зборник за друштвене науке. - 66 (1979), стр. 239-240.

П II 805

40. Mihajlo I. Pupin - znanstvenik, politik, gospodarstvenik / [uredniški odbor Vladimir Klemenčič, Vasilij Melik in Gorazd Marinček. - [Ljubljana] : Institut za geografijo Univerze Edvarda Kardelja : Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije, 1980. - 85 str.

П 78279

41. Михаило И. Пупин о миграцијама, етничким проблемима и завичајној традицији америчких уселеника / Видосава Стојанчевић. У: Зборник за друштвене науке. - 68 (1980), стр. 169-177.

П II 805

42. Поклон Михајла Пупина Универзитетској библиотеци / [припремила Анђа Маслеша]. - Београд : Универзитетска библиотека "Светозар Марковић", 1981. - 118 стр.
III 430985
43. Život i delo Mihajla Idvorskog Pupina / [Pokrajinska konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda Vojvodine [i] Jugoslovenski odbor za obeležavanje 125. godišnjice rođenja M. I. Pupina. - Novi Sad : Pokrajinska konferencija SSRN Vojvodine, 1985. - 646 str.
III 82309
44. Doprinos Mihajla Pupina svetskoj medicinskoj nauci / Vera Gavrilović. U: Život i delo Mihajla Idvorskog Pupina / [Pokrajinska konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda Vojvodine [i] Jugoslovenski odbor za obeležavanje 125. godišnjice rođenja M. I. Pupina. - Novi Sad : Pokrajinska konferencija SSRN Vojvodine, 1985. - Str. 151-156.
III 82309
45. Михајло Идворски Пупин / Иво Матовић. - [Специјално изд. листа Дечје новине]. - Горњи Милановац : Дечје новине, 1987. - 72 стр.
I 37919
46. Михајло Пупин / Војислав Гледић. У: Великани наше науке / Војислав Гледић. - Цетиње : "Стефан Граф", 1991. - Стр. 40-54.
II 420008
47. Михаило Пупин : 1854-1935 / Александар Маринчић. У: 100 најзнаменитијих Срба / [приређивач Звонимир Костић]. - [1. изд.]. - Београд : Принцип ; Нови Сад : Ш-Јупублик, 1993. - Стр. 351-356.
III 409165
48. Михајло И. Пупин : са пашњака до научењака : 1854 – 1994 / аутор изложбе и каталога Љубица Отић. – Нови Сад : Музеј Војводине, 1994. - [24] стр.
III 411969
49. Покушај епископа Жичког Николаја да се посмртни остаци Михајла Пупина пренесу у манастир Светога Саве у Либертивилу / Сава, епископ шумадијски. У: Српски Сион. - 4, 5 (1995), стр. 67-71.
II III 333
50. Дипломатске мисије Михајла Пупина / Данило Кеџић. У: Зборник Матице српске за историју. - 51 (1995), стр. 127-136.
II II 2912

51. Михајло Идворски Пупин : 1854-1935 / Александар Маринчић. У: Живот и дело српских научника / уредник Милоје Сарић. - Београд : Српска академија наука и уметности, 1996. - Стр. 263-289.

III 419525

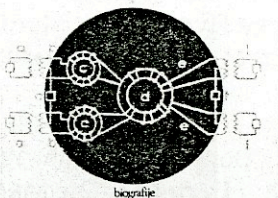
52. Један поглед на живот и дело Михајла Пупина / Мирослав Ламбић. - Зрењанин : Технички факултет "Михајло Пупин", 1997. - 69 стр.

II 430875

Mihajlo Pupin

od pastirja do izumitelja

57842

53. Михајло И. Пупин / Петар Ивић. - Београд : Библиотека "Теслин свезнадар", 1997. - 11 стр.

IV 21583

54. Михајло Пупин - изумитељ и историчар машинске технике / Добросав Бјелетић. У: Слово о великанима. Књ. 1 / Добросав Бјелетић. - 2. допуњено изд. - Београд : Удружење издавача и књижара Југославије ; Нови Сад : Будућност, 1998. - Стр. 51-65.

III 419306/1

55. Пупинизација : претеча Маршана Меклуана / Борислав Солеша. У: Српски научни круг / Борислав Солеша. - Крагујевац : Атос, 1998. - Стр. 73-84.

II 437055

56. Михајло И. Пупин : Са пашњака до научењака / Милош Црњански. У: Есеји и чланци. 1, Књижевност, уметност / Милош Црњански. - Београд : Задужбина Милоша Црњанског ; Lausanne : L'Age d'Homme, 1999. - Стр. 340-342.

III 422731/1

57. Michael Pupin - Renaissance man : (1854-1935). U: Portraits of Serbian achievers / George Vid Tomashevich. - Toronto : Serbian Literary Company, 2000. - Str. 47-60.
III 294443
58. Михаило Пупин / Војислав Ј. Илић млађи, Милан Јевтић. - Београд : Свентовид ; Бијело Поље : Пераз, 2002. - 47 стр.
I 44939
59. File din biografia marelui savant Mihailo Idvorski Pupin / Ionel Stoit. U: File bănăţene / Ionel Stoit. - Uzdin : Societatea literar artistică Tibiscus, 2002. - Str. 3-6.
II 452947
60. Михајло Пупин / Милутин Тасић. У: Српски великани науке / Милутин Тасић. – Београд : Bookland, 2002. – Стр. 47-78.
III 431318

ФАКСИМИЛИ И ФОТОГРАФИЈЕ

61. Михајло Пупин
62. Родна кућа Михајла Пупина у Идвору
63. Пупинов калем
64. Михајло Пупин и Алберт Ајнштајн у Њујорку, 15. марта 1933. године
65. Пупин са ћерком, др Пиргамом, деканом Колумбија универзитета и инж. Јованом Кајгановићем
66. Михајло Пупин: *Баштованска индустрија*, расправа, Њујорк
67. Писмо Михајла Пупина Тихомиру Остојићу писано у Њујорку 6. јула 1910. године (РОМС 22.014)
68. Писмо Михајла Пупина Павлу Аршинову писано у Њујорку 18. јула 1910. године (РОМС 22.015)
69. Писмо Михајла Пупина Канцелару Брауну писано у Њујорку 1913. године (РОМС 33.020)
70. Писмо Михајла Пупина Влајку Николину писано у Тусон Аризони 15. априла 1929. године (РОМС 25.048)
71. Писмо Михајла Пупина Миливоју Матићу писано у Њујорку 9. априла 1934. године (РОМС 22.016)
72. Писмо Михајла Пупина Јовану Мојсиловићу писано у Њујорку 16. маја 1934. године (РОМС 22.019)
73. Писмо Михајла Пупина Љуби Ивковићу писано у Норфолку 15. септембра 1934. године (РОМС 22.022)
74. Пупинова награда Матице српске

МИХАЈЛО ПУПИН
1854 - 1935

ИЗДАВАЧ
Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

УРЕДНИК
Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА
Ксенија Шуловић и Љиљана Крајшић

ПРИПРЕМА
Ксенија Шуловић
Оливера Михајловић

УМНОЖАВАЊЕ
Миранда Андрић

ПОВЕЗ
Милорад Родић

ТИРАЖ
70 примерака